Z P R Á V A

O ČINNOSTI CESKOSLOVENSKÉ SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ PŘI ČSAV ZA R. 1988

1/ vědecká a odborná činnost :

V roce 988 vycházela veškerá vědecká a odborná činnost členů Čs. společnosti entomologické při ČSAV ze stanov CSSE, zejména z článku 6 a 7 Úkoly společnosti ČSAV. Úkoly vědecké a odborné činnosti stanovené plánem činnosti pro rok 1988 (č.j. 132/87 ze dne 25.6.87) byly průběžně plněny. Činnost členů se uskutečnovala v pěti pobočkách (pro kraje Jihočeský, Západočeský, Severočeský, Východočeský a Jihomoravský) a v devíti sekcích a komisích (sekce faunistická, ochrany přírody, lepideptorologická, karabidologická, experimentální a užité entomologie, komise pro výchovu mládeže, technické pomoci členům, knihovní a redakční).

Faunistická sekce pokračovala v řešení vědeckého úkolu společnosti "Faunistický průzkum hmyzu". Oblasti výzkumu byly CHKO Český ráj, CHKO Horní Pomoraví a CHKO Bílé Karpaty. Clenové sekce se podíleli na vypracování Podromu čeledi Cerambycidae ČSSR a na mezinárodním mapování čeledi Noctuidae (Lepidoptera).

Sekce ochrany přírody spolupracovala se státní ochranou přírody na inventarizaci chráněných území nebo jejich návrhů. Průzkum byl především zaměřen na tyto skupiny hmyzu: Lepidoptera, Coleoptera (Carabidae,Cerambycidae, Coccinellidae, Curculionidae, Elateridae a některé další čeledi), Heteroptera, Odonata, Ephemeroptera, Orthoptera, a Neuroptera. Velká pozornost byla věnována CHKO Bílé Karpaty. Výsledky práce členů sekce OP plně využívá SUPPOP a jeho oblastní složky.

Sekce experimentální a užité entomologie sdružuje 31 členů. Hlavním úkolem v roce 1988 bylo uspořádání prvních dnů experimentální a užité entomologie. Konaly se 31.10. - - 1.11.1988 v Domě vědeckých pracovníků ČSAV v Liblicích u Mělníka za účasti 50 členů společnosti, pracovníků základního a aplikovaného výzkumu, VŠ a pracovníků z praxe. V úvodu byly předneseny referáty: O současném stavu a výhledech entomologického výzkumu (V. Landa); o vysokoškolské výchově entomologů (K. Hůrka) a o úspěších i rezervách v uplatnění čs. entomologie (I. Hrdý). Přehledové, metodické a všeobecně informativní i úžeji tématicky specializované referáty byly soustředěny do 3 přednáškových bloků a pojednávaly o široké problematice experimentální a aplikované entomologie řešené v ČSSR. Předneseno bylo 21 referátů. Úvodem k večernímu přátelskému posezení bylo promítnuto 5 televizních filmů s entomologickou tématikou. Náměty z některých přednesených referátů i z bohaté diskuse, zejména k obecným otázkám rozvoje entomologie, byly včleněny do rezoluce, přijatých na závěr prvních DEUE.

Karabidologická sekce je nejmladší sekcí ČSSE. Byla ustavena v únoru 1988 a má 35 členů. Členové pracovali ve faunistickém průzkumu speciálních biotopů, jako jsou slaniska ČSSR, na problematice brouků rodu Duvalius, na průzkumech umělých pastí a odchytu na světlo. Celkově je práce sekce zamřena na neprozkoumaná místa u nás a průzkum je centrálně koordinován.

Lepidopterologická sekce uskutečnila 7 odborných přednášek. Pokračovaly práce na Prodromu motýlů ČSR a byl připraven text pro Check list ČSSR. Byla vyhodnocena činnost feromonových lapačů pro kritické skupiny řádu. Členové sekce pokračovali v inventarizačním průzkumu 28 chráněných území hl.m. Prahy. Výsledky jsou k dispozici na pražském středisku Státní ochrany přírody.

V činnosti komise pro výchovu mládeže uplatňovali členové společnosti nové vědecké poznatky, především z lepidopterologie a koleopterologie.

Komise technické pomoci členům pokračovala v zajišťování dodávek entomologických pomůcek od výrobců, kteří mají povolení NV a poskytovala informace o možnostech nákupu dalších pomůcek v obchodní síti.

Knihovní komise poskytovala prostřednictvím knihovny běžné služby čtenářům. V této době se však zároveň uskutečnil přesun mimoevropských fondů (kromě časopisů vydávaných v Africe, které budou přesunuty v r. 1989) do pobočky v Rybalkově ul. 9.

Tyto fondy byly uspořádány a připraveny k půjčování, které bude zahájeno v lednu 1989. V roce 1988 získala knihovna časopisy výměnou za Acta entomologica bohemoslovaca od 237 zahraničních partnerů, do knihovních fondů bylo zařazeno 368 ročníků(inventárních čísel) časopisů.

Vědecké poznatky členů ČSSE byly využity v přednáškách pro členstvo v ústředí a v pobočkách v celkovém počtu 58 přednášek za průměrné účasti 38 členů.

Vědecká a odborná spolupráce s ústavy ČSAV, VŠ, muzey, výzkumnými a kontrolními ústavy pokračovala jako v minulých letech, entomologové profesionálové, členové ČSSE, řešili ve své pracovní náplni úkoly SPZV a rezortních výzkumů.

Výsledky odborné činnosti členů byly prezentovány i na 10. jubilejním celostátním dipterologickém semináři, na jehož organizaci se aktivně podíleli členové moravské pobočky. Seminář (50 osob) se uskutečnil 2. - 4.10.1988 v objektech UJEP Brno v Cikháji uežďáru nad Sázavou. Výsledky práce členů z posledních dvou let budou nákladem UJEP Brno zveřejněny ve sborníku Dipterologica bohemoslovaca 1987-1988.

2/ vědecko popularizační a vzdělávací činnost :

Tato činnost byla naplňována v ústředí, v sekcích, komisích a v pobočkách. K propagaci výsledků výzkumné činnosti členstva jsou využívána periodika ČSAV: Acta entomologica bohemoslovaca, Ziva, Vesmír a tisk společnosti: Zprávy, Klíče hmyzu ČSSR a biografie čs. entomologů.

Rozsáhlá vzdělávací činnost byla organizována jednotlivými pobočkami na pravidelných členských schůzkách. Pro vlastní členy bylo uspořádáno 58 odborných přednášek (ústředí 6, západočeská pobočka 11, severočeská pobočka 2, východočeská pobočka 7, jihočeská pobočka 7, jihomoravská pobočka 18, lepidopterologická sekce 7 o celkové účasti 2.204 členů), velká vzdělávací činnost se uskutečnila při výchově mladé generace. Ve dnech 1.11. - 23.12.1988 uspořádala severočeská pobočka ve spolupráci s ONV v Mostě výstavu Vlasty Matoušové: Hmyz v kresbě a grafice. Východočeská pobočka uspořádala přednášku pro veřejnost na téma: Entomolog na Sahaře a v rámci entomologického kroužku při ZK ROH v Pardubicích organizovala poradenskou a přednáškovou činnost.

3/ spojení vědy s praxí :

Spolupráce s praxí je zabezpečována u profesionálních entomolgů přímo na jejich pracovištích. Podněty pro praxi vzešly z 10. jubilejního celostátního dipterologického semináře a další podněty jsou obsaženy v rezoluci z Prvních dnů experimentální a užité entomologie.

Neprofesionální složka členstva spolupracuje především s SÚPPOPem při inventarizačním průzkumu území antropogenně ohrožených či k likvidaci určených přírodních složek. Ústředím je organizována dlouhodobá entomologická spolupráce s Pražským střediskem PPOP, severočeská pobočka provádí faunistický průzkum Českého středohoří, inventarizační průzkum na trase budoucí dálnice v úseku Lovosice - Řehlovice a průzkum v Hamru u České Lípy. Východočeská pobočka pokračovala ve faunistickém výzkumu Orlických hor se správou CHKO, dále pokračovala v ochranářském mapování a v průzkumu lokalit na Plachtě v Hradci Králové pro potřeby MěNV. Tato pobočka spolupracuje s přírodovědeckým oddělením Krajského muzea východních Čech v Hradci Králové, se správou KRNAPu a s KSSSPPOP východočeského kraje na přípravě návrhu červeného seznamu Krkonoš a východních Čech. Západočeská pobočka prováděla inventarizační průzkum na okrese Klatovy, v CHKO Šumava a na lokalitě Plzeň-Stvolny. Výsledky jsou předány odboru kultury KNV v Plzni.

Spolupráce s praxí se uskutečňuje přímo na pracovištích členů v ústavech ČSAV, v rezortních, kontrolních a zkušebních ústavech, a především přímou spoluprací členů se SUPPOPem v Praze a jeho oblastními a krajskými pracovišti, v prvé řadě při inventarizačním průzkumu Národních parků, CHKO a SRP, ale také ve spolupráci s NV při územním plánování.

4/ zahraniční styky :

XIII. mezinárodního sympozia o entomofauně střední Evropy v Kyjevě se ve dnech 23.-30.9.1988 zúčastnilo 7 členů, z nichž 6 předneslo referáty. Jeden člen severočeské pobočky pracoval v době od 14.-17.11.1988 v Entomologickém institutu při Akademii věd v Leningradě.

Hlavní výbor společnosti připravil znění dohody o spolupráci se Všesvazovou entomologickou společností v SSSR a postoupil materiály KOVSu k dalšímu řízení.

Společnost má uzavřenou smlouvu o spolupráci s entomologickými společnostmi v NDR a v PLR. Probíhá vzájemná výměna informací o významnějších akcích.

Pro prohloubení styků se zahraničím ustanovil výbor v prosinci 1988 tříčlennou komisi (dr.R.Fencl, dr.J.Zelený a dr.K.Novák).

Předseda společnosti doc.K.Hůrka a dr.K.Novák jsou stálými členy Komitetu pro pořádání mezinárodních sympozií o entomofaunistice střední Evropy. Několik členů je pověřeno funkcemi v organizačním výboru 2. mezinárodního dipterologického kongresu, který se uskuteční v roce 1990 v Bratislavě.

Pro možnost výměny vědeckého entomologického materiálu se zahraničními partnery a institucemi zajistil výbor společnosti i v tomto roce bezcelní vývoz a dovoz hmyzu pro vybrané členy ČSSE.

5/ediční činnost :

Ročník 24/1988 Zpráv ČSSE obsahuje ve čtyřech číslech faunistické a taxonomické práce členů (19 příspěvků), recenze knih a organizační sdělení. V 7. svazku Klíče zpracoval s.Černý pestrokrovečníkovité ČSSR. Desátý svazek Seznamu biografií od s.Kolešky pokračuje na stránkách 325-364. Pro ročník 26/1990 Zpráv jsou připravena excerpta z referátů přednesených na prvních dnech experimentální a užité entomologie, a tím bude zajištěna jejich popularizace.

S Entomologickým ústavem ČSAV je vydáván vědecký časopis Acta entomologica bohemoslovaca. V roce 1988 vyšlo 6 čísel v celkovém rozsahu 480 stran. Ročník obsahuje 49 původních prací, 14 sdělení, 13 recenzí entomologických publikací a 14 dalších zpráv.

V roce 1988 vydal výbor 3 čísla Zpravodaje o 23 stranách textu pro informaci členstva.

Stav knihovny společnosti. Knihovní fond časopisů je uchováván v hlavní knihovně ve Viničné ul.č.7 v Praze 2. Zde je soustředěna veškerá evropská literatura časopisů. V depozitáři v Rybalkově ul. č.9 je soustředěna mimoevropská literatura časopisů. Celá knihovna zahrnuje 16.990 inventárních čísel. V roce 1988 bylo realizováno 415 výpůjček.

6/ spolupráce s vědeckými společnostmi při ČSAV :

Neformální spolupráce se Zoologickou společností při ČSAV, především v ediční činnosti a zajišťování technických pomůcek pokračovala (tisk faunistických map). Pokračovala jednání o napojení na Databanku fauny hmyzu Slovenska. Někteří členové společnosti jsou zároveň členy Socialistické akademie ČSR, Vědeckotechnické společnosti nebo ČSOP, kde se zúčastňují odborné a organizační činnosti. V hlavním výboru jsou zastoupeni členové Slovenské entomologické společnosti při SAV a spolupráce se realizuje zveřejňováním prací členů SES v našich časopisech.

Tradičně dobrá je spolupráce s Entomologickým ústavem ČSAV. Vydává se společný vědecký časopis, pracovníci EntÚ jsou funkcionáři výboru a ostatní zaměstnanci se zapojují do akcí společnosti (Entomologické dny, semináře, kolokvia). Pracovníci ústavu jsou recenzenty příspěvků do Zpráv a vystupují jako konzultanti pro plánování další činnosti společnosti.

7/ spolupráce s rezortem školství :

Někteří členové výboru společnosti a mnoho řadových členů působí jako vyučující na vysokých a středních školách. Ve svém zaměstnání popularizují entomologické poznatky a prohlubují zájem o přírodnívědy vůbec.

Dlouhodobá je spolupráce s přírodovědeckou fakultou UK, která poskytuje společnosti posluchárnu i didaktickou techniku pro odborné přednášky. Několik členů společnosti je členy státní komise pro závěrečné, rigorozní, kandidátské i doktorské zkoušky ve vědním oboru entomologie. Mnozí pracovníci vysokých škol univerzitního i technického směru jsou členy oborových komisí a sekcí MŠ. Ve spolupráci s pracovníky UJEP Brno se podíleli členové ČSSE na uspořádání 10. jubilejního dipterologického semináře. Někteří členové společnosti se podílejí na doškolování odborníků pro MŠ a ministerstvo kultury. Připomínky k vysokoškolské výuce a výchově odborníků pro různé entomologické disciplíny jsou obsaženy v rezoluci sekce pro experimentální a užitou entomologii, viz bod 2,3.

8/ práce s mladou generací :

Kroužky mladých entomologů pracují v rámci každé pobočky. Vedou je členové společnosti, povětšinou zkušení entomologové s pedagogickou erudicí. Další kroužky pracují v severočeské, západočeské, jihočeské, východočeské a v jihomoravské pobočce. Východočeská pobočka vede další kroužek mládeže nad 14 let v přírodovědeckém klubu mládeže v Pardubicích.

9/ politicko-organizační činnost :

Na 85. valném shromáždění byl zvolen nový výbor ČSSE na období 1988-1991, (které se konalo dne 27.2.1988 v Praze) ve složení:

předseda:	Doc.RNDr. Karel Hůrka, CSc.
místopředseda:	akademik Vladimír Landa
místopředseda:	zástupce SES pri SAV RNDr. Ilja Okáli
vědecký tajemník:	RNDr. Karel Dirlbek, CSc.
hospodář:	Ing. Josef Gottwald
náhradníci předsednictva:	RNDr. K.Novák,CSc., RNDr. S.Bílý, CSc.
členové výboru:	Z.Černý, Doc.RNDr.I.Hrdý,DrSc., RNDr.J.Jelínek,CSc., RNDr.J.Strejček, RNDr.L.Škapec,CSc., Ing.Z.Weidenhoffer,CSc., DocRNDr.J.Zahradník,CSc., RNDr.J.Zuska,CSc., za SES Doc.RNDr.O.Majzlan,CSc.,
náhradníci výboru:	L.Červinka, J.Pulpán, J.Šafanda,
revizní a inventarizační komise:	RNDr.J.Křeček,CSc., RNDr.J.Zelený,CSc., ing.J.Skyva,
předsedové poboček:	JUDr. R.Fencl (západočeská) RNDr. M.Honců (severočeská) RNDr. B.Mocek (východočeská) Doc.RNDr. J.Pelikán,DrSc. (moravská) RNDr. T.Soldán,CSc. (jihočeská)

Hlavní výbor ČSSE se sešel 4x, předsednictvo se scházelo dle potřeby s přizvanými funkcionáři (rozpočet a jeho čerpání, plán 1989, knihovna, depozitář, ED 88, zájezdy). Výbory poboček se scházely 1x měsíčně a ročně měly průměrně 10 schůzek. Sekce a komise jednaly neformálně, styk zajišťovali předsedové dle potřeby.

K 31.12.1988 má společnost 1318 členů, z toho čestných 4; činných 403; mimořádných 911. Pro dvouleté neplacení čl. příspěvků bylo zrušeno členství 52 členům, z toho 14 činným. Zemřelo 10 členů, z toho 3 činní. Přijato bylo v r. 1988 celkem 58 mimořádných členů, 13 členů mimořádných bylo převedeno do činných.

Zastoupení členů ČSSE v orgánech ČSAV: prezídium 1, vědecká kolegia 6, komise ČSAV 9.

K ocenění zásluh členů výbor zajistil vyhotovení čestných uznání. Za dlouholetou práci v oboru entomologie byli navrženi Prof.dr.ing.A.Pfeffer,DrSc.,Doc.RNDr.K.Hůrka, CSc.,ing.Z.Koleška a Z.Černý k udělení plakety J.E.Purkyně. Návrh byl realizován.

Závěrem zprávy můžeme konstatovat, že společnost splnila v r.1988 všechny úkoly, které si vytýčila v plánu na tento rok.

Praha,9.ledna 1989

Doc.RNDr. Karel Hůrka, Csc.
předseda společnosti